

به نام خدا

اظهاری نظر کارشناسی درباره

«لایحه اصلاح ماده (۱۰۰) قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مختص صحن علنی

مقدمه

«کمیسیون ماده (۱۰۰) شهرداری» نهادی است که به درخواست شهرداری به پرونده‌های مربوط به تخلفات درخصوص ساخت و سازهای غیرمجاز رسیدگی می‌کند. این کمیسیون که به موجب ماده (۱۰۰) «قانون شهرداری» تشکیل یافته است مرکب است از سه عضو که عبارتند از نماینده وزارت کشور، یکی از قضات دادگستری و نماینده شورای شهر. در لایحه حاضر با عنایت به وظایفی که «وزارت مسکن و شهرسازی» و «سازمان میراث فرهنگی و گردشگری» درخصوص ساخت و سازها دارند پیشنهاد شده است که «نماینده سازمان مسکن و شهرسازی استان» به ترکیب کمیسیون اضافه شده و در شهرهای تاریخی یا دارای بافت فرهنگی نیز «نماینده سازمان میراث فرهنگی و گردشگری» به اعضای کمیسیون اضافه شود. لایحه مزبور پس از تصویب توسط مجلس شورای اسلامی با ایراد شورای محترم نگهبان مواجه شد و برای بررسی مجدد به مجلس بازگشت. لکن کمیسیون عمران با اصرار بر مصوبه قبلی مجلس آن را اصلاح نکرده و برای طرح مجدد در صحن علنی مجلس ارسال نموده است.

تحلیل ایراد شورای نگهبان

شورای محترم نگهبان در نظر خود اعلام داشته: «ماده واحده از این جهت که به رأی عضو انجمن شهر (عضو شورای شهر) به عنوان یکی از اعضای کمیسیون اعتبار داده است، مغایر اصل یکصد و یکم قانون اساسی شناخته شد». لازم به ذکر است که شورای نگهبان در اصلاحیه‌ای متعاقباً اعلام داشت که مقصود از اصل مذکور، اصل یکصدم قانون اساسی بوده که بدین ترتیب آن را اصلاح نمود.

مطابق اصل یکصدم قانون اساسی «... اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می‌گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می‌کنند...». شورای نگهبان در نظراتی که درخصوص شوراهای محلی ابراز داشته است با استناد به اصل فوق، شأن این شوراها را صرفاً «نظارت» دانسته است.

ذکر این نکته نیز لازم است که شورای محترم نگهبان در سایر نظرات خود درخصوص شوراهای محلی این دیدگاه را در پیش گرفته و بر همین مبنا نظر داده است. نگاهی به نظرات شورای نگهبان درخصوص طرح‌های مربوط به شوراهای محلی نشان‌دهنده این امر است که شورای نگهبان تنها شأن نظارتی برای شوراهای محلی قائل است.

به عبارت دیگر می‌توان دیدگاه شورای نگهبان را این‌گونه تشریح کرد که مطابق این دیدگاه نسبت بین شوراهای محلی با شهرداری‌ها مانند نسبت بین مجلس و دولت است و همان‌گونه که مجلس نمی‌باید در اداره امور اجرایی دخالت کند شوراهای محلی نیز نمی‌توانند در امور اجرایی که در صلاحیت شهرداری‌هاست دخالت نمایند. همچنین همان‌گونه که نمایندگان مجلس شورای اسلامی نمی‌توانند در کمیسیون‌های دولت عضویت داشته و صرفاً می‌توانند عضو ناظر باشند چنین محدودیتی برای اعضای شوراهای محلی نیز وجود دارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

بنابه مراتب فوق، نظر به اینکه مطابق نظر شورای نگهبان عضویت اعضای شوراهای محلی مغایر اصل یک‌صدم قانون اساسی است و لزومی به اصرار نمایندگان محترم مجلس بر مصوبه قبلی و ارسال آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام نمی‌باشد، مصوبه کمیسیون عمران مبنی بر اصرار بر مصوبه قبلی مجلس محل اشکال است و تصویب آن توسط نمایندگان محترم مجلس پیشنهاد نمی‌گردد.